

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

II. An in statu innocentiae viginitas perpetuò seruanda esset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

tionem membrorum, quæ in copula coniugali fit, & per quam vir & vxor fiunt vna caro.

Secundo augetur vis huius rationis, quia in partu proli conceptæ multo magis necessarium est claustrum virginale aperiri: nihil ergo obesse posset, quin in conceptione rumpetur. Probatur consequentia, quia si propter vitandum dolorem, vel conservandam virginitatem (vt ita dicam) materialiter in conceptione, seruaretur illa integritas, esset etiam seruanda in partu, quia nõ minus repugnabant illa incommoda perfectioni status innocentie in vno actu, vel tempore, quàm in alio, vel è contrario, si in partu esse poterat ruptio sine imperfectione contraria statui, etiam in conceptu. Imò si apertio claustris necessaria futura erat, vt proles exiret, perfectio suauiori modo, magisque naturali pararetur via in ipsa conceptione, vt facilius possent membra in partu laxari, vt sine dolore fieret. Quod verò saltem in partu virginale claustrum apertio fuerit necessaria, probatur, quia exitus pueri ex virgine integra manente matre, siue grandi miraculo fieri non potest vtique aut per corporum penetrationem, aut per transitum corporis ab extremo ad extremum sine presentia in medio. At verò tale miraculum perpetuum in statu innocentie fingere, nec fundamentum habet, neque videtur verisimile.

Dicunt verò aliqui, potuisse per solâ partum, & pororum materni corporis dilatationem infantem de vtero matris exire sine integritatis eius diminutione. Quod tradit Durandus in 2. dist. 20. q. 2. ad 1. & clarius in 4. dist. 44. quæst. 6. ad 1. vbi de virginitate Mariæ in partu eodem modo sentit. Ibi autem ex falso fundamento mouetur, quia putat duo corpora non posse simul se in eodem loco penetrare, quod falsum est. Et ideo sententiam illam quantum ad beatissimæ Virginis partum improbauius in 2. tom. 3. p. disp. 5. sect. 2. In presentibus vero alio vtitur fundamento: scilicet, quia diuisione claustris non posset fieri sine dolore, dolor autem in statu innocentie esse non potest. Sed hoc parum urget: nam etiam post amissam in conceptione corporalem virginitatē, quoad carnis integritatem nõ potest partus fieri sine dolore naturaliter: & nihilominus in statu innocentie sine dolore fieret, vt mox dicemus: ergo etiam à tertio claustris sine dolore virtute diuina fieri poterat. Præterea si virginale claustrum per membranâ continuam naturaliter claudatur, non posset intelligi exitus proli per solam dilatationē sine diuisione partui, vel penetratione corporū: quia pori nõ possent adeo dilatari, vt per eos possit corpus infantis exire sine penetratione partui, vel sui corporis inter se, vel cum partibus materni corporis. Si autem corporalis virginitas consistit in contiguitate, & copulatione partui, non minus est naturaliter necessaria separatio & distinctio illarum partui, quæ siue magno etiam dolore naturaliter non fit, nõ solum in primo partu, verum etiam neq; in ceteris. Ergo & repugnat dicere partum fuisse futurum per dilatationē partui, & sine apertione claustris virginale. Et præterea eadem difficultas superest quomodo partus sine dolore futurus esset. Nullū ergo est inconueniens diuisionē, vel separationem illā in statu innocentie admittere tam in conceptione, quam in partu. Et ita tenuit D. Thomas in 2. dist. 20. vbi Bonauentura, Gabriel, & alij id sequuntur.

Quomodo autē id heret sine dolore, iam explico. Tertium incommodum erat, quia partus naturalis sine dolore non fit. Ad hoc autem respondet Augustinus dicto capite 26. in Paradiso dolorem partus non fuisse futurum. Quia ad partum matris impulsus foemina visceribus relaxaret. Explicari autem potest in huiusmodum, quia sola relaxatio maternorum viscerum, aut viarum corporis dila-

tatio non causat dolorem, nisi media aliqua al te ratione, quæ in partibus illis per nimiam compressionem quarundam, & aliarum separationem, vel extensionem fit: hanc autem alterationem posset Deus facile impedire, & consequenter etiam dolorem præcauere. Imò etiam posset suauiter partes foemine corporis per cōuenientes qualitates ita disponere, vt facili relaxarentur sine doloris sensu. Quod licet esset præter debitum naturæ humanæ absolute spectatæ, esset nihilominus illi statui quasi connaturale, ac debitum, sicut multa alia priuilegia, quæ in superioribus explicauimus. Et per hæc responsum est sufficienter rationibus dubitandi in principio positis, ac fundamentis contrariæ sententiæ. In eis verò peculiaris difficultas attingitur de virginitate, an esset in statu innocentie conservanda, vel amittenda, quam ex parte, & obiter, ac cursim attingimus: quia verò grauis est, & scitu digna, illam integrè ac ex professo in capite sequenti tractabimus.

CAPVT II.

Virum in statu innocentie virginitas perpetuo seruanda esse.

Ratio dubitandæ: quia videtur absurdum, quod durante innocentie statu virginitas in omnibus personis foret violanda, alioqui status naturæ lapsæ statum innocentie in castitatis perfectione superaret: quod esse videtur, & contra illius status excellentiam, & contra id, quod sancti ponderant, Adam non sine mysterio vxorem non cognouisse, donec è Paradiso eiectus est. In hocigitur puncto D. Thomas in 2. dist. 20. q. 1. a. 2. ad 1. dicit in primo statu non fuisse amittendam simpliciter virginitatem per copulam coniugalem. Quia duplex integritas ad virginitatem necessaria est, carnis videlicet, & mentis. Ex quibus prior valde materialis, & accidentaria est, posterior autem est formalis, & præcipua. In statu autem innocentie solueretur quidem integritas carnis: non autem integritas mentis, & ideo absolute, & simpliciter virginitas non amitteretur. Et hanc doctrinam defendit ibi Capreolus conclusione nona, & ad argumenta contra illam.

Alia sententia huic extremè contraria, sumi potest ex Abulense secunda parte quæst. 85. art. 4. nimirum in statu innocentie virginitatem non fuisse dissoluendam quoad carnis integritatem, quoad mentis autem integritatē necessario fuisse violandam. Quia non potuit generatio tunc fieri sine voluntate coeundi, & sine opere emittendi, cōmiscendi, ac recipiendi virile semen: sed hoc directè pugnat cum integritate mentis ad virginitatē necessaria, vt statim amplius confirmabitur. Ergo in statu innocentie necessario fuisset amittenda virginitas quoad formale; licet non amitteretur quoad corporale. Et potest hæc opinio declarari saltem in ordine ad potentiam Dei absolutā. Nam foeminam concipere, vel etiam parere ex viro, voluntario, & morali modo sine amissione integritatis carnis per Dei potentiam, seu speciale donū, non repugnat, vt est per se clarum. At verò virginem voluntario, & morali, ac naturali modo coire cum viro retenta integritate formali eius quoad propositum mentis, inuoluit apertam repugnantiam. Quia integritas mentis consistit in absoluto proposito non coeundi, & perseverantia in illo, repugnat autem voluntariè coire, & habere firmū propositum non coeundi. Nec refert quod talis voluntas coeundi in statu innocentie esset licita, quia integritas mentis ad virginitatem necessaria non solum illicitum, sed etiam licitum p̄positum coeundi excludit.

Dico

Quid dicendum ad reliqua adducta in 4. &c.

1. Sententia ex D. Thom. quam iussit Capreol.

2. Sententia extreme contraria præcedenti ex Alensi. Probatur.

Declaratur deinde.

3.
Duplex
questionis
sensus

Circa p. 101
sensus asser-
tio negatiua

Probatur
explicando
tria requisi-
ta ad virgi-
nitatem fore
violanda in
statu inno-
centie.

4.
Id ostenditur
de primo
requisito.

5.
Eusebio E-
gidio & Ri-
chardio.

6.
Non satis-
facit.

Duo possunt in hoc puncto inquiri. Vnum est an in statu innocentie in eisdem personis simul esse possit virginitas vera cum matrimonio consummato. Aliud est an saltem ex diuersis personis reperirentur in illo statu, quædam filiorum procreationi vacantes: & alie statum virginitatis perpetuo seruantes. Prior sensus ad rem præsentem propriè pertinet. In quo sentio non fuisse futuram in illo statu virginitatem simul cum fecunditate in eadem persona. Ita sentiunt in 2. dist. 20. q. 2. & 3. Bonauentura: expressius Duran. quæst. 2. & ibi Egid. q. 1. ad fin. in dub. liter. qui aliquid singulare addit, de quo statim dicam. Consentit Richar. ibi art. 1. quæst. 4. Altif. 2. p. summ. lib. 2. tract. 10. cap. 2. q. 4. Et Perer. lib. 4. in Gen. disp. de Propagat. &c. q. 4. Et Probatur explicando amplius doctrinam Diui Thomæ supra relatam de duplici integritate, corporis scilicet, & mentis, quæ in virginibus conseruari, aut amitti potest. Quam doctrinam exactius declarans idem Diuus Thomas 2. 2. q. 151. art. 1. in virginibus feminis tria distinguit, quæ sunt integritas signaculi virginalis, in experientia libidinis, id est, immunitas à voluntaria resolutione feminis cum delectatione venerea, & integritas mentis per propositum abstinendi à tali delectatione, & commixtione. Ex quibus ait Diuus Thom. primum esse per accidens ad moralem virginitatem: secundum verò esse per se, tamen materialiter se habere, quia passionis sunt materia virtutum moralium: tertium autem per se, ac formaliter complere virginitatē. Dicimus ergo, quoad hæc omnia violandam fuisse virginitatem per copulam carnalem etiam in statu innocentie.

De primo id iam probatum est: nam ostendimus necessariò fuisse virginalis signaculum reserandum, vt mulier posset ex viro cocipere. Et quauis de potentia absoluta Dei aliter fieri potuisset: non tamē sine magno miraculo penetrationis corporum. Quia sine illa, vel sine apertione signaculi virginalis nullo modo possent vir, & vxor fieri vna caro per membrorum commixtionem, & vnus intra alterum ingressum, & seminationem: ostendimus autem hunc modum humanæ generationis tanquam maximè naturalem in statu innocentie fuisse futurum. Ergo in illo statu per conjugalem copulam fuisset laesa virginitas quoad corporis integritatem, quæ accidentaria est.

Dicit verò Egidius, & probabile putat Richardus, licet signaculum virginalis aperiretur, vel in conceptione diuideretur, & partu: nō tamen permanenter, sed solum quasi in fieri, quandiu copula, vel natiuitas durarent: illis verò transactis statim partem illam ad suam integritatem fuisse redituram: & ideo simpliciter non fuisse amittendā virginitatem quoad hanc partem. Quia post copulam tam integra mansisset femina, quam prius erat, idemque fuisset post partum. Quia partes illas aperiri ad officium naturæ, non esset imperfectio, dum modo statim clauderentur: sicut aperiri, & claudi os, vel pectus dilatari, & constringi. At verò ita feiungi, vel scindi partes illas, vt semper manerent diiunctæ, sicut nunc manent, quidam modus corruptionis fuisset illi statui minimè consentaneus.

In hoc verò in primis assero, etiam si totum illud concedatur, negari non posse, quin illa læsio corporalis esset virginitatis amissio quantum ad hanc partem. Nam si quis diceret in partu Christi, dum proles de vtero egredieretur virgineum claustrum fuisse diuisum, licet adiungeret, statim post partum integritatem claustrum plenissimè, ac perfectissimè fuisse restitutam, hæreticus esset: nam sanctissimæ Mariæ virginitatem negaret, & destrueret, saltem in ipso partu. Ergo signum est per

illam diuisionem etiam transitoriam, simpliciter amitti virginitatem. Et ratio est, quia virginitas est, sicut innocentia: nam sicut hæc negat omnem culpam aliquando commissam: ita virginitas negat omnem claustrum violationem. Ideoque licet illa diuisio semel facta, diuina virtute repararetur quoad partium discontinuationem, vel separationem: nihilominus virginitatis integritas reparari nō posset. Sicut Deus mundans peccatorem non facit innocentē. Adde præterea valde incertū esse, quod dicitur, integritatem virginitatis per apertionem claustrum in conceptione, vel partu amissam statim diuina virtute fuisse restitutam: id enim naturale non est (vt constat) nec apparet necessitas, aut fundamentum, cur dicamus ex ordinaria lege illius status illud miraculum, seu opus supernaturale fuisse repetendum, quod nouo conceptio, vel partus fuisset futurus. Posset ergo Deus id facere si voluisset: an verò ita factum esset ignoramus.

De secundo virginitatis requisito, nimirum in experientia libidinis, clarius est, non potuisse cum carnali copula consistere in statu innocentie. Probatur, quia in illo statu necessaria in primis erat emissio feminis voluntaria, quæ dicitur in experientia directè opponitur. Deinde illa feminis emissio, commixtio, & receptio sine delectatione naturaliter nō fit. Dicitur fortasse de ratione virginitatis non esse omnis delectationis veneræ in experientia, sed illius, quæ nimia est, & quandam habet fœditatem, & deordinationem, eo quod non ratione imperetur, ac temperetur, sed calor alteratione nimium excitecur, ita vt rationem absorbeat, vel eius usum impediatur. Hoc autem non ita esset in statu innocentie, sed esset moderata delectatio iuxta rationis mensuram, & membra corporis etiam pudenda non mouerentur primo per calor alterationem naturalem, & inuoluntariam: sed per rationem, ac voluntatem, teste Aug. d. l. 14. de Ciuit. c. 26. At enim licet verum sit carnalem copulam in statu innocentie futuram fuisse sine turbido motu, & spontanea potestate, vt Augustinus ait, nihilominus nō fuisset sine resolutione feminis, nec sine delectatione, quæ & ex illa naturaliter oritur, & ad illius operis perfectionem data est à natura. Imò addunt aliqui, vt Bonauentura, & Richardus supra referunt, & indicat D. Thomas, maiorem delectationem sensibilem fuisse futuram in statu innocentie propter meliorem corporis dispositionem: quauis minus perturbaret rationem propter maiorem illius vigorem, & dominatum. Alij autem volunt ipsammet delectationem sensibilem fuisse minuendam, & moderandam per rationis imperium, q. magis Bonauentura probat. Vtroque autem modo voluntaria resolutio feminis, & talis delectationis experientia esset virginitati contraria, quia virginitas nō solum excessum, vel inordinatum modum libidinis, aut resolutionis feminis: sed absolute substantiam (vt sic dicam) ipsius libidinosi actus excludit. Vt, v. g. fieri potuit, vt parentes Virginis, v. g. ex priuilegio receperint rationis vigorem ad virginem sine immoderata passione, vel mētis perturbatione procreandam: & nihilominus per illum actum virginitatē corporalem, & externam amitterent: idem ergo esset in statu innocentie.

Vnde à fortiori constat, quid de tertio membro, scilicet virginitate mentis dicendum sit. Nam sine dubio in illo statu violanda fuisset. Quoniam integra animi virginitas simul cū vīu matrimonij etiam in statu innocentie esse non potuisset simul. Probatur, quia ille vīus voluntarius esset futurus, vt per se notum est: ergo supponeret propositum coeundi, à quo talis vīus voluntarius denominatur: at verò huiusmodi propositū formaliter violaret

SVARE 2
de Angelis
re 6. d. 1. m.
amnia.

D. N.

violaret virginitatis integritatem quoad animu. Ergo. Neque obstat si quis obijciat illud propositum semper fuisse futurum licitum, & honestum. Respondemus enim primo, esto ita sit nihilominus sicut copula honesta, & coniugalitatis repugnat virginitati quoad integritatem corporalem: ita propositum licitum copula honesta, seu coniugalitatis repugnare virginitati quoad animi integritatem, cum hac maxime in hoc proposito consistat. Vt sentit D. Thom. in d. q. 152. a. 1. & 3. p. q. 29. a. 1. ad 1. Deinde addimus incertum esse, an in statu innocentie, si durasset, possent homines in peccatum luxurie incidere, sicut in alia peccata: unde etiam dubium est, an interdum amitterent virginitatem, vel animi peractus, vel desideria illicita copula carnalis.

Supereft autem quartum membrum, seu alius questionis sensus, nimirum: an in statu innocentie integra virginitas seruari posset, abstinendo nimirum a copula etiam maritali, & ab ipso matrimonio. Loquimur autem de potestate morali (ut sic dicam) nam physice clarum est potuisse homines abstinere a matrimonio, eiusque vsu. Nam hoc in libertate hominis positum fuisse de morali ergo potestate, duplex quasiuncula proponi potest. Vna est, an possent homines tunc licite continentiam perpetuam seruare. D. Thom. enim i. p. q. 98. a. 2. ad 3. partem negantem indicat, dum ait, quod continentia in statu innocentie non fuisset laudabilis: nam quod laudabile non est, profecto honestum non est, nam omne honestum est laudabile. Idem peritus tradit Alti. l. 2. Summa; tract. 10. ca. 2. q. 4. dicit enim matrimonium in illo statu futurum fuisse in precepto, & non in remedio, ac proinde non fuisse futuram distinctionem statum matrimonij & exlibatus.

Sed non video unde constare possit, preceptum matrimonij omnes, & singulos homines in statu innocentie fuisse obligaturum, & extra casum necessitatis. Nam ex natura rei, seu in pura natura non ita obligaret: nec est, cur dicamus, naturalem legem fuisse in hac parte augendam in statu innocentie, vel aliquam positum determinationem illius precepti ei fuisse addendam. Nec etiam credibile est, Deum illis verbis, *Crescite, & multiplicamini*, aliquam peculiarem obligationem, præter naturalem legem singulis hominibus addidisse: nam illa verba eandem vim pro quocunque habent statu tam lapse naturæ, quam integre, unde ex se non obligant singulos, nisi iuxta prescriptum legis naturalis. Igitur neque in statu innocentie si duraret, obligaret singulos, saltem post sufficientem generis humani propagationem: ergo abstinere coniugio non esset malum in illo statu: quia neque esset per se, & intrinsece malum, nec etiam esset specialiter prohibitum, ut ostensum est. Quid autem in hac questione dicendum sit, ex puncto sequenti concludetur.

Alterā ergo quasiuncula est, an in statu innocentie, melius esset, respectu vniuscuiusque personæ matrimonium contrahere, quam virginitatem, seu continentiam seruare. In quo puncto factis clara est sententia D. Thomæ: nam cum ait in statu innocentie non fuisse futuram laudabilem perpetuam continentiam, vel significat illam non fuisse licitam, ut supra argumentabamur, vel saltem non esse laudabilem comparatione utique matrimonij, ac subinde fuisse minus bonam, & ad consilium non pertinuisse. Idem a fortiori sentit Alti. Iodoren. & Durandus, a quo in hoc Capreolus non dissentit dicta distinctione vigesima ad argumenta Durandi. Et probatur ratione Durandi: quia actus generationis humana per se bonus est, unde abstinere ab illo per se non est bonum, sed solum in quantum potest copula carnalis

Suarez de opere sex dierum.

lis impedire maius bonum, propter quod etiam maius bonum censetur, ab actu generandi abstinere, quam illi incumbere. At vero in statu innocentie vsus matrimonij nullum maius bonum impediret, quia nec impediret contemplationem, nec induceret sæculares curas; vel cogitationes temporalium rerum: quæ nunc ad onera matrimonij sustinenda; & ad filios alendos necessariae sunt. Ergo nulla ratio melioris boni, imo vix aliqua boni species posset illo statu in virginitate, seu continentia cogitari. Eandemque rationem indicat D. Thomas in dicta solut. ad 3. dicens, *Nam laudari, id est, præferri, continentiam non propter defectum fecunditatis, sed propter remotionem inordinatae libidinis. Tunc autem fuisset fecunditas absq. libidine.* Atque hæc sententia communis est, satique verisimile videtur.

Possimus autem contrarium suadere, quia etiam in illo statu possumus aliquam rationem melioris boni cogitare, & inuenire in abstinentia a coitu. Quia licet fecunditas tunc esset sine libidine inordinata, & perturbate rationem: non tamen esset sine magna delectatione sensibili per rationem moderata, & ordinata, ut D. Thom. in eadem solutione ad tertium fatetur: ergo necessarium erat, ut tempore coitus ratio vigilaret ad cohibendum ardorem libidinis, & corpus, & animum in tali occasione recte gubernandum. Ergo quamvis deus potuisset hominem tunc simul de Deo cogitare sine inquietudine, vel perturbatione: nihilominus non potuisset tunc ita vacare tota mente, & animo contemplationis diuinæ, sicut posset alio tempore, cum a tali actu vacaret. Ergo etiam in eo statu haberet locum intentio abstinendi perpetuo ab actu generandi, propter suum finem liberius, & attentius diuinæ contemplatione vacandi: ergo sub ea ratione haberet continentia gradum, & estimationem maioris boni. Vnde quod Paulus ait i. Cor. 7. *Mulier innupta, & virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta, & corpore, & spiritu: quæ autem nupta est, cogitat, quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.* Hoc (inquam) etiam in statu innocentie locum haberet, licet aliter, & in minori gradu, quam nunc. Nam tunc etiam necessarium fuisset, aliquando circa educationem filiorum occupari, & similiter oportere peculiarem curam habere placendi marito, & peculiari amore illum prosequi, & consequenter affectum cordis aliquo modo diuidere. Ergo posset tunc eligi virginitas, ut homo ab illis etiam curis humanis, quæ in illo statu esse possent, magis abstractus, totus posset Deo, & vitæ spirituali magis consecrari: hæc autem hideretur esse sufficiens ratio melioris boni. Denique in eo statu non fuisset secundæ nuptiæ, etiam si illarum occasio non deesset: ergo posset etiam esse continentia a primis nuptiis. Declaratur antecedens. Nam licet in illo statu non esset futura viduitas per mortem alterius coniugis, quia tunc mors non fuisset: nihilominus posset alter coniugum prius ad statum gloriæ transferri, quam alius. Quid n. obstat, aut cur dicemus nunquam fuisse coniuges separandos, sed certa Dei lege statuendum fuisset, ut vnus coniugum ante alium non transferretur? Illo ergo posito per illam translationem dissolueretur matrimonium non minus, quam si nunc per mortem dissolueretur, quia status gloriæ cum vinculo, & obligatione matrimonij subsistere non potest. Hoc igitur posito verisimile non est coniugem in terra sine consorte relictum, ad secundas nuptias fuisse transiitum: nam etiam in natura corrupta propter nimiam concupiscentiæ indicium minus probantur, & quodammodo odiosa sunt, ergo verisimile est non fuisse futuras secundas nuptias in statu innocentie. Ergo pari fere ratione credibile est, potuisse aliquos & plures homines a primis absti-

Y

heret

Contraria quoque resolutio ex sententia authoris præhabilis est. Suadetur 1.

Confirm. ex Paulo.

Suadetur 2.

nere, etiam propter maius spirituale bonum. Probatum consequentia, quia hic finis maioris fructus spiritualis inueniri, ac intendi poterat in eo statu, in abstinentia a secundis nuptijs, alioqui nulla esset ratio, cur appeteretur: idem autem fructus in perpetua continentia, seruata proportionem cogitari facile potest.

¹³ Ego quidem hanc posteriorem partem satis probabilem censeo: & in fauorem eius allegari possunt illi antiqui Patres, qui in vniuersum negarunt futuram fuisse in statu innocentie copulam carnalem: illi n. pro certo habuerunt virginitatis obseruantiam, illi felicissimo statui fuisse decentissimam: ergo licet excesserint excludendo ab illo statu immaculatum coniugij totum: in admittenda nihilominus virginitate, vt voluntaria, & eligibili non videntur excessisse. Neque fundamentum contraria sententia cogit, quia iam ostensum est, matrimonium non fuisse tunc in precepto pro singulis hominibus: vnde sub ea ratione, velle aut nolle in differens erat, ad nolendum autem illud, seu eligendam perpetuam continentiam non deerat honestus finis sufficiens, quiq; fecunditati prolis preponderaret, vt explicatum est: ergo poterat à multis eligi virginitas. Et verisimile est, ita fuisse futurum, tum ex naturali hominum conditione, quib. veluti ingenitum est, ad varios viuendi modos, & officia inclinari: tum ex diuersitate donorum gratia: nam etiam hac varietas statuum etiam tunc ad pulchritudinem Ecclesie militantis, & triumphantis pertineret. Deniq; fit hoc maxime verisimile supposita illa sententia, quod licet homo non peccaret, Verbum caro fieret. Nam tunc, & Christus ipse virgo esset, & ex virgine nasceretur, qui (vt credi potest) plures ad virginitatem inuitarent, & post se adducerent. Est ergo hæc pars valde probabilis. Cui autem contraria placuerit, non erit difficile coniecturis nostris respondere: non enim cogentes rationes sunt, sed suadoria.

¹⁴ Tandem possumus ex dictis inferre, vt & quando de facto sit virginitas in statu innocentie seruata. Omnes enim Patres tanquam certum supponunt, Adam & Eua ante peccatum fuisse virgines, & hanc ponere solent inter laudes virginitatis, quod primum locum in Paradiso habuit. Vnde intulerunt aliqui, durante innocentia perpetuo fuisse seruadam. Veruntamen distinguendum est inter animi, corporisque virginitatem, seu inter mentalem, & realem, internam, & externam. In Paradiso n. virginitas realis, & externa, seu corporalis seruata est, quia ibi non fuit corporum commixtio, nec seminis resolutio, neque aliquid eiusmodi. Et de hac virginitate sancti loquuntur. Colligiturq; ex narratione Genesis. Nam dum in Paradiso fuerunt homines, nulla fit mentio copulae in tribus primis capitibus Genesis. Postquam vero in fine capitis tertij dicitur eiecisse Deum homines de Paradiso, statim capite quarto dicitur, Adam vero cognouit uxorem suam, &c. At vero non seruauerunt homines intra Paradisum virginitatem internam, seu mentalem secundum animi propositum. Nam intra Paradisum contraxerunt matrimonium, cum animo, & proposito consummadi illud: vt satis significant illa verba Adami, *Erunt duo in carne vna*. Vnde cum nihil tunc de statu peccati cogitarent, non solum intra Paradisum habuerunt propositum generandi filios, sed etiam proposuerunt generationis actum intra Paradisum exercere. Vnde nunquam cogitarunt virginitatis obseruantiam fuisse illi loco, vel statui necessariam, vel sibi conuenientem. An vero aliquando ab aliquibus seruanda esset, nec nouerunt, nec fortasse vnquam cogitarunt. Quod ergo intra Paradisum non coierint, non fuit necessitatis, sed per occasionem accidit, quia habitatio Paradisi moræ breuissimæ

fuit: nam paulo postquam Eua formata est peccauit, & virum induxit, ac statim fuerunt ex Paradiso eieciti: vt notauit Aug. l. 9. Gen. ad lit. c. 4. Qui etiam addit, quamuis primi homines in Paradiso habuerint potestatem, benedictionem, & fortasse etiam generandi preceptum: non tamen habuisse à Deo temporis determinationem pro quo essent copulandi, verisimile esse illam expectasse, Deum autem futurorum præscium illa distulisse.

CAPVT III.

Nonnulla dubia circa filiorum procreationem in statu innocentia breuiter expendantur.

Primum dubium est, an omnes viri, & feminae essent fecunda: ita vt semper quoties conuenerent, toties filios procrearent. Ratio dubitandi esse potest: quia sterilitas est aliquibus indiuiduis naturalis ex peculiari illorum complexione, sed in statu innocentie essent variae complexiones indiuiduales: ergo etiam tunc aliqui futuri essent steriles qui & matrimonium contrahere, & consummare possent, quamuis fructum non haberent. Et confirmatur, quia non omnes homines essent aequales in corporis statura, aut viribus: ergo etiam in virtute generandi, & fecunditate possent esse dispares.

Nihilominus dicendum est in statu innocentie non solum omnes viros, & feminas futuros fuisse fecundos: sed etiam per omnes, & singulos actus generandi fuisse filios habituros. Hanc sententiam insinuat D. Thom. 1. p. q. 99. art. 2. ad 3. dicens, fuisse conueniens, vt in eo statu omnes generarent: non tamen expressè declarat per omnes actus conuenturos fuisse generationis fructum. At vero in 2. 2. q. 164. a. 2. ad 3. sterilitatem aliquarum faminarum nunc esse peccati poenam asseuerat: leniter ergo in statu innocentie non fuisse futuram. Expressius, & latius hoc tradiderunt in 2. d. 20. D. Bonau. q. 5. Durand. q. 1. n. 7. Egid. q. 1. a. 3. Rich. 1. q. 2. Ratio communis est, quia homines in illo statu non coierint, nisi ex recta intentione habendi prolem: ergo quoties copularentur, prolis fructum obtinerent. Antecedens probatur, quia copula carnalis etiam inter coniuges non caret culpa saltem veniali, nisi recta intentione fiat. Duplex autem est intentio, quæ illam honestat, scilicet, si fiat in remedium concupiscentia, vel propter generandam prolem, vt tradunt Theologi de matrimonio disputantes: nam licet alios fines honestos addat: tamen vel ad hos reducuntur: vel in presenti necessarium non est illos distinguere, vt patet. At vero ex illis duobus finibus remedium concupiscentia non habet locum in statu innocentie: in quo non esset concupiscentia fomes: ergo solum propter generandam prolem tunc esset sanctus & immaculatus conugalitatis torus. Et sic dixit Aug. l. 9. Gen. ad lit. c. 7. potuisset sanis esse officium, quod nunc ægrotis est remedium.

Iam vero prior illatio, scilicet, quod talis copula non posset debito fructu priuari varijs modis à prædictis auctoribus probatur. Durandus hac ratione vtitur. Quia, *vbi agens non caret debita intentione, nec actus debet carere debito fine*. Quæ propositio valde generalis est, & solum videtur necessaria, de fine rectorio, id est, de præmio quod illi correspondet: nam si n. etiam nunc actus nostri bona intentione facti, non carebunt debito fine ultimo, licet spectarent sine proximo, seu effectu intento, qui est verus finis naturalis, aut physicus finis talis actionis. Bonau. intentio agentis non dat physicam efficientiam actui, vt infallibiliter proximum effectum obtineat. Addit igitur Bonau. in illo statu non solum voluntatem, & intentionem fuisse rectam, sed etiam virtutem

SVARE
de Angelis,
in 6. d. 8. rum,
art. 1. a.

D. V.

Non tamen
quoad for-
male.